

9. Кохановська О. В. Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2006. 19 с.
10. Ткачук Т. Ю. Актуальні питання визначення та захисту комерційної таємниці на підприємстві. *Бизнес и безопасность*. 2008. № 2. С. 123-125.
11. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика / под общ. ред. А. Д. Святоцкого. Киев: Ін Юре, 1999. Т. 3. 672 с.
12. Носік Ю.В. Зміни в правовому режимі комерційної таємниці за новим інформаційним законодавством України. *П'ять цивілістичні читання, присвячені 85-річчю з Дня народження професора О.А. Підпригори* (31 березня 2011 р.) Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. С. 172-177.

УДК 349.22

Кондратьєва І. І.,
здобувач кафедри правознавства
юридичного факультету
Східноукраїнського національного
університету імені Володимира Даля

ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ РЯДОВОГО ТА НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

У статті надано характеристику грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, проаналізовано основні нормативно-правові акти із вказаного питання, названо та охарактеризовано основні особливості їх грошового забезпечення. Зроблено висновок про те, що метою грошового забезпечення є стимулювання осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту до належного виконання своїх посадових обов'язків, сумлінного ставлення до служби у системі цивільного захисту. Акцентовано увагу на тому, що розмір грошового забезпечення службовців цивільного захисту має співвідноситися із тими ризиками для життя та здоров'я, які несе за собою служба у системі цивільного захисту.

Ключові слова: *служба цивільного захисту, особа рядового та начальницького складу, грошове забезпечення, соціальний захист.*

The article provides a description of the cash security of the rank and file and senior staff of the Civil Protection Service, analyzes the main regulations on this issue, names and describes the main features of their cash security. It is concluded that the purpose of financial support is to encourage members of the rank and file and senior staff of the civil protection service to properly perform their duties, conscientious attitude to service in the civil protection system. Emphasis is placed on the fact that the amount of cash benefits for civil protection officers should be commensurate with the risks to life and health posed by the service in the civil protection system.

Key words: *civil protection service, private and managerial staff, financial support, social protection.*

На сьогодні питання фінансового забезпечення та фінансової стабільності людини є важливим чинником її нормальної життєдіяльності та самореалізації у житті, досягнення поставлених перед собою цілей тощо. Держава має дбати про фінансове забезпечення своїх громадян, створювати умови для отримання ними гідної винагороди за свою працю, стимулювати

до належного виконання ними своїх посадових обов'язків шляхом застосування різноманітних матеріальних стимулів. Однією із найбільш важливих складових забезпечення органів цивільного захисту, безумовно, варто назвати грошове забезпечення, під яким у науковій літературі розуміють винагороду, що виплачується за виконання зумовленої трудовим договором (контрактом) службово-трудою функції і складається як з основних виплат, які проводяться незалежно від можливостей бюджетного фінансування, так і інших додаткових його видів, які мають право установлювати керівники органів і підрозділів у межах фонду оплати праці [1, с. 9]. Грошове забезпечення таких осіб формує цілісно-мотиваційні орієнтації на службу щодо виконання завдань здійснення цивільного захисту населення, є ключовим аспектом соціального забезпечення осіб, які проходять службу в системі цивільного захисту, їх матеріального забезпечення, забезпечення членів їх сімей тощо. Розміри грошового забезпечення мають відображати ризики, які несе службова діяльність у сфері цивільного захисту, бути відповідним щодо рівня фізичного і морального навантаження та, найголовніше, враховувати і створювати належні життєві умови для осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та членів їх сімей.

Загалом, питання соціального захисту та соціального забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є недостатньо дослідженим, а питання грошового забезпечення – окрема проблема, яка суттєво впливає на соціальний статус службової особи цивільного захисту. Метою статті є аналіз грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту. Для досягнення поставленої мети у статті здійснюється розгляд основних особливостей, які характерні для грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту.

В контексті дослідження питання грошового забезпечення як правової та економічної категорії пропонуємо коротко розглянути основні ознаки, які йому притаманні та виділити особливості грошового забезпечення досліджуваної нами категорії осіб. Д.О. Марусевич, який на прикладі розглядає грошове забезпечення поліцейських, зазначає, що йому притаманні загальні та спеціальні ознаки. До загальних науковець відносить такі: є винагородою за працю; може бути основним та додатковим; розмір і умови винагороди визначаються нормативно або угодою сторін; права і обов'язки по виплаті заробітної плати виникають після укладання трудового договору (контракту). До специфічних ознак автор пропонує віднести наступні: 1) регулюється як загальнодержавними так і відомчими нормативними актами, у системі яких переважають перші; 2) переобтяжене значною кількістю його додаткових видів, а основні його види (посадовий оклад, оклад за спеціальним званням, щомісячні додаткові види грошового забезпечення, які мають постійний характер, премії та одноразові додаткові види грошового забезпечення) у загальній сумі (без урахування індивідуальних специфічних надбавок та доплат) становить лише 10-30%; 3) призводить до значної диспропорції оплати праці осіб рядового та начальницького складу органів поліції; на його розмір значно впливають як бюджетне фінансування, так і воля керівника; 5) джерелами його виплат є як державне фінансування, фінансування органами місцевого самоврядування, так і кошти спеціальних фондів [2, с. 124].

Окреслюючи питання грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту варто виділити окремі особливості, які вирізняють такий вид забезпечення від грошового забезпечення інших категорій осіб. Відзначимо, що грошове забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту в окремих аспектах досить суттєво відрізняється від грошового забезпечення інших осіб (військовослужбовців, працівників поліції, прокурорів, суддів тощо), а з іншої сторони проблеми грошового забезпечення названих вище осіб є досить подібними, а інколи й спільними. Отже, пропонуємо виділити та назвати основні особливості грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту.

По-перше, для осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту характерними є ряд різноманітних надбавок, які є визначальними й для інших категорій осіб

(державних службовців, військовослужбовців, поліцейських), так і є властивими виключно для осіб служби цивільного захисту. До таких надбавок у відповідності до Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.07.2018 року № 623 [3] віднесено: 1) надбавка за вислугу років; 2) надбавка за особливості проходження служби; 3) доплата за науковий ступінь; 4) доплата за вчене звання; 5) надбавка за спортивні звання; 5) надбавка за почесні звання; 6) надбавка за виконання функцій державного експерта з питань таємниць; 7) надбавка за службу в умовах режимних обмежень; 8) надбавка за кваліфікацію; 9) надбавка за кваліфікаційну категорію; 10) надбавка за безперервний стаж шифрувальної роботи; 11) винагорода за стрибки з парашутом; 12) винагорода за розшук, піднімання, розмінування та знешкодження вибухових предметів, тралення та знешкодження мін тощо. Вказані види надбавок тісно пов'язані з тими функціями, які виконує служба цивільного захисту та визначають особливий характер праці осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, сприяють належному виконанню покладених на них обов'язків, стимулюють до активної поведінки та до навчання.

Наступна особливість грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту є широке застосування премій як важливого матеріального стимулювання, в тому числі й можливість отримання премій за певні заслуги та досягнення. Зокрема у Наказі Державної служби з надзвичайних ситуацій від 09.01.2020 року № 6 «Про окремі питання грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту у 2020 році» передбачена можливість преміювання та нагородження грошовою премією осіб рядового і начальницького складу до державних, професійних свят та ювілейних дат, за виконання термінових і непередбачених робіт, за професіоналізм та відвагу під час ліквідації надзвичайних ситуацій, за нагородження відомчими заохочувальними відзнаками ДСНС, за спортивні досягнення, за підсумками роботи за звітний період, що здійснюється за окремим рішенням ДСНС. Але для виплати такої премії встановлюється певне застереження, тобто вона може бути виплачена за умови забезпечення виплати грошової допомоги для оздоровлення, відсутності заборгованості з виплати одноразової грошової допомоги у разі звільнення зі служби цивільного захисту, з оплати праці, комунальних послуг та енергоносіїв [4, с. 2]. Якщо порівнювати преміювання осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту з, наприклад, державними службовцями, то можна констатувати досить широкий перелік підстав для преміювання у системі цивільного захисту, що, на нашу думку, ще раз підкреслює особливий характер служби цивільного захисту та підвищений рівень уваги до соціального статусу та соціального забезпечення осіб, які перебувають на службі та виконують функції щодо захисту населення, попередження та запобігання надзвичайних подій. Ніхто не може наперед знати, де станеться надзвичайна подія, які будуть її наслідки, скільки часу та сил буде залучено для її ліквідації, які ризики для життя та здоров'я принесе вказана подія як для звичайних людей, так і для людей, які будуть її ліквідовувати. А тому оперативність та професіоналізм, швидкість реагування на надзвичайні події, що може врятувати чиєсь життя має бути належним чином оцінене, в тому числі й матеріально. А тому, наявність досить широких підстав для преміювання осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту створює додатковий стимул для їх роботи, оперативного реагування на надзвичайні події.

Наступна особливість полягає в тому, що грошове забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту здійснюється й щодо осіб рядового і начальницького складу, які є слухачами та курсантами закладів ДНСН денної форми навчання. Передбачено, що слухачам і курсантам навчальних закладів ДНСН денної форми навчання із дня зарахування на навчання виплачуються: прийнятим на навчання з числа осіб рядового і начальницького складу - посадовий оклад за останньою основною штатною посадою в органах управління (підрозділах); оклад за спеціальним званням; відсоткова надбавка за вислугу років, інші доплати і надбавки постійного характеру та премія, які особа отримувала за останньою штатною

посадою на день направлення на навчання; прийнятим із числа цивільних осіб - посадовий оклад залежно від освітньо-кваліфікаційного рівня, курсу навчання. З метою стимулювання до навчання також встановлюються й доплати за добрі та відмінні оцінки, отримані на черговій екзаменаційній сесії – 50% від посадового окладу для тих, хто отримав виключно відмінні оцінки; 25% для тих, хто отримав добрі та відмінні оцінки. Матеріальною підтримкою забезпечуються й особи, які закінчили навчальні заклади ДСНС і направлені за розподілом на службу до відповідних органів управління (підрозділів) із моменту закінчення закладу та до моменту вступу ними до виконання обов'язків за штатною посадою. Для лейтенантів передбачено грошове забезпечення - посадовий оклад за 13 тарифним розрядом, оклад за спеціальним званням та надбавка за вислугу років, а для молодшого спеціаліста - посадовий оклад за I тарифним розрядом, оклад за спеціальним званням та надбавка за вислугу років.

Отже, грошове забезпечення поширюється й на тих осіб, які є діючими особами рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та набувають нові знання у навчальних закладах, так і віднесено молодих спеціалістів, які тільки закінчили навчальні заклади та чекають на працевлаштування. Це є досить важливою гарантією їх соціального захисту, оскільки дає особі впевненості у майбутньому, у правильності вибору професії, в якій соціальному захисту своїх працівників приділено досить значної уваги.

Окремою особливістю грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту є надання одноразової грошової допомоги після укладання першого контракту. Такий вид грошової допомоги має суттєве значення для підтримання молодих працівників, направлених на проходження служби. Особам рядового і начальницького складу після укладання керівником органу управління (підрозділу) з ними першого контракту та вступу до виконання обов'язків за посадою, на яку вони призначені, виплачується одноразова грошова допомога для осіб рядового складу – вісім, для молодшого начальницького складу – дев'ять, особам середнього, старшого та вищого начальницького складу – десять розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня календарного року.

Важливою особливістю грошового забезпечення осіб рядового та начальницького є його виплата й у випадку тимчасової втрати працездатності в розмірі, одержуваному особою на день звільнення від виконання службових обов'язків на підставі документа, що засвідчує тимчасову непрацездатність, але не більше ніж за чотири місяці поспіль, крім випадків, коли законодавством України передбачено триваліші строки перебування на лікуванні. Грошове забезпечення виплачується й протягом проходження всього лікування особою, у зв'язку з пораненням, контузіїєю чи каліцтвом, отриманими під час виконання службових обов'язків. Виплата грошового забезпечення за останньою штатною посадою здійснюється й щодо особи, яка не виходячи на службу з відпустки для догляду за дитиною надала листок непрацездатності у зв'язку з наступними вагітністю та пологами, а також щодо особи у разі її хвороби на день виходу з відповідної відпустки для догляду за дитиною. Виплата грошового забезпечення у такому аспекті спрямована на матеріальну підтримку тих осіб, які на даний період часу втратили працездатність та потребують матеріальної допомоги.

Важливою особливістю соціального захисту осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є оплата за тимчасове виконання обов'язків за іншою посадою. Передбачено, що особам рядового і начальницького складу, на яких покладено в установленому порядку наказом керівника органу управління (підрозділу) тимчасове виконання обов'язків за вакантною посадою чи тимчасове виконання обов'язків за невакантною посадою в тому самому органі управління (підрозділі), за час виконання обов'язків за цими посадами виплачуються оклади за посадами, що тимчасово виконуються, та щомісячні додаткові види грошового забезпечення, розміри яких обчислюються з цих посадових окладів [3]. Для реалізації цього напрямку має бути видано відповідний наказ керівника. Але, досить часто вказана норма ігнорується, а оплата за тимчасове виконання обов'язків за іншою посадою здійснюється лише виключно до певної категорії

осіб, по відношенню до яких є виданий наказ. Досить часто саме посадовими інструкціями передбачено порядок проведення заміщення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, що виключає можливість видання відповідного наказу про тимчасове виконання обов'язків за іншою особою з покладанням відповідних обов'язків, а отже й оплати праці за таке заміщення. Наприклад, мова йде про заступників відповідної частини пожежного підрозділу, які, згідно посадової інструкції виконують обов'язки начальника частини без видачі відповідного наказу вищим органом. В такому випадку грошове забезпечення виплачується згідно займаної посади, а фактично робота виконується за двома різними посадами. Безумовно, це впливає на соціальне забезпечення осіб, які виконують обов'язки за іншою посадою, а тому, відповідно, особа не є зацікавленою у заміщенні посади, що впливає на виконання покладених на неї посадових обов'язків, продуктивність праці стає меншою та безініціативною, хоча рівень навантаження при цьому зростає.

Особливістю грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є виплата грошової допомоги при звільненні із служби цивільного захисту, в тому числі виплачується грошова компенсація за час відпустки, що надається пропорційно часу, прослуженому в році звільнення, за кожний повний місяць служби. Одноразова грошова допомога виплачується: 1) особам рядового і начальницького складу, які звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби; 2) особам, які звільняються за віком, у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, систематичним невиконанням умов контракту керівником відповідного органу управління (підрозділу), за наявності вислуги 10 років і більше виплачується одноразова грошова допомога при звільненні зі служби цивільного захисту в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби; 3) особам, які звільняються за власним бажанням через сімейні обставини або з інших поважних причин згідно з Переліком сімейних обставин та інших поважних причин, що можуть бути підставою для звільнення громадян з військової служби та зі служби осіб рядового і начальницького складу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2013 року № 413 [5], та мають вислугу 10 років і більше, виплачується одноразова грошова допомога при звільненні зі служби цивільного захисту в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. Із наведеного вище можемо зробити висновок, що у випадку добровільного звільнення із служби цивільного захисту одноразова грошова допомога виплачується завжди, проте її розмір може коливатися в залежності від підстави звільнення. Не можуть претендувати на отримання одноразової грошової допомоги особи, які звільняються із служби за службовою невідповідністю, у зв'язку із систематичним невиконанням особою рядового і начальницького складу умов контракту, обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. Вказана соціальна гарантія є досить суттєвою, проте при її застосуванні виникає ряд проблемних питань. Аналізуючи відомості, які містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень, можемо констатувати значну кількість судових позовів з цього питання, зокрема це стосується розмірів отримання такої допомоги.

Однією із найбільш вагомих, на нашу думку, особливостей грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є передбачена на законодавчому рівні виплата грошового забезпечення в разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу служби цивільного захисту. Це є досить важливою соціальною гарантією, оскільки надання такої допомоги гарантує певну матеріальну підтримку рідним особи, яка загинула виконуючи покладені на неї державою обов'язки. Ця гарантія поширюється вже саме на рідних особи рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, щоб хоч якось стабілізувати їх матеріальний стан та матеріально забезпечити на якийсь проміжок часу.

Важливою особливістю грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є гарантія здійснення певних виплат у випадку усунення від виконання

службових обов'язків за посадою та відстороненню від виконання службових повноважень. Зокрема, у таких випадках упродовж всього часу, коли вони не виконували службові обов'язки за посадою здійснюється виплата виключно посадового окладу, окладу за спеціальними званнями та надбавки за вислугу років. Якщо ж за результатами службового розслідування підстави прийняття такого рішення не підтвердилися, а при відстороненні від виконання посадових обов'язків закрито провадження у справі про адміністративне корупційне правопорушення у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення, таким особам забезпечується виплата щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, на отримання яких вони втратили право у зв'язку з усуненням (відстороненням) від виконання службових обов'язків за посадою протягом всього часу. Така норма є досить важливою, оскільки з однієї сторони забезпечується мінімальний рівень грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту при проведенні службового розслідування та відстороненні від виконання повноважень, а з іншого, у випадку невинуватості особи та не притягненні її до відповідальності особі забезпечується виплата тих виплат, яких вона тимчасово позбавлялась. Така норма не застосовується при застосуванні до особи таких запобіжних заходів в кримінальному провадженні як домашній арешт чи тримання під вартою. У таких випадках виплата грошового забезпечення призупиняється. Поновлення виплат передбачено тільки після отримання виправдувального вироку суду та з дня, коли вони приступили до виконання обов'язків за посадою. Відшкодування грошового забезпечення, яке втратили особи рядового і начальницького складу внаслідок незаконних дій, відшкодовується їм у порядку, передбаченому Законом України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» [6].

Важливою гарантією соціального захисту осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту є надання щомісячної грошової допомоги особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів без права на пенсію. Так, статтею 9¹ Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів без права на пенсію, протягом одного року після звільнення зі служби виплачується щомісячна грошова допомога в розмірі окладу за військовим (спеціальним) званням [7]. Безумовно вказаний вид державної соціальної підтримки має досить вагоме значення для забезпечення належного рівня соціального забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, оскільки здійснюється грошова підтримка тих осіб, які були звільнені із служби з причин, які в цілому не залежать від волі особи. Стан здоров'я, скорочення штатів, проведення організаційних заходів – це ті підстави звільнення, які в цілому не пов'язуються з волею особи щодо подальшого проходження служби, а тому фактично особа без її волі позбавляється роботи та, відповідно, грошового забезпечення. Така щомісячна грошова допомога є чинником щодо підтримання звільнених осіб у перехідний період їх життя. Єдиним негативним моментом є те, що розмір такої допомоги визначається у розмірі посадового окладу за військовим (спеціальним) званням, що в грошовому еквіваленті не є досить великою сумою, в порівнянні із грошовим забезпеченням з різними надбавками та преміями.

Як висновок зазначимо, що на сьогодні грошове забезпечення осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту не виконує своєї основної функції – стимулювання праці. Визначений розмір грошового забезпечення є більш схожим на надання певної соціальної допомоги, а не реальної винагороди за важку працю, пов'язану з ризиком для власного життя та здоров'я. Сьогодні варто не тільки створити, а й реально забезпечити механізм реалізації прав осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту на добре оплачувану працю, безпечні умови для реалізації своєї праці, отримання реального пакету соціальних послуг, а також нормального рівня матеріального забезпечення у старості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Музичук О.М. Сутність та особливості грошового забезпечення персоналу органів внутрішніх справ. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2007. Вип. 37. С. 5-11.
2. Марусевич Д.О. Теоретичні засади адміністративно-правового регулювання грошового забезпечення поліцейських. Науковий вісник публічного та приватного права. 2017. Вип. 3. С. 123-128.
3. Інструкція про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.07.2018 року № 623. Офіційний вісник України. 2018. № 70. Стор. 95. Стаття 2387.
4. Про окремі питання грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту у 2020 році: наказ Державної служби з надзвичайних ситуацій від 09.01.2020 року № 6. URL : <https://www.dsns.gov.ua/files/2020/1/9/3/6-09.01.2020.pdf>
5. Перелік сімейних обставин та інших поважних причин, що можуть бути підставою для звільнення громадян з військової служби та зі служби осіб рядового і начальницького складу: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2013 року № 413. Офіційний вісник України. 2013. № 45. Стор. 42. Стаття 1605
6. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 1. Стор. 2. Стаття 1.
7. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 № 2262-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 29. Стаття 399

УДК 342.4

Кругова С. С.,
аспірантка Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України

**ПРАВОВА ПРИРОДА КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РІВНОСТІ ПРАВ І СВОБОД ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ**

У статті проаналізовано правову природу конституційно-правових засад забезпечення рівності прав і свобод жінок та чоловіків в Україні. Деталізовано зміст і значення конституційно-правових засад забезпечення гендерної рівності. Розкрито зміст основних конституційних положень у даній сфері. Визначено перелік особливостей забезпечення рівності прав і свобод жінок та чоловіків за національним основним законодавством.

Ключові слова: конституційно-правові основи, законодавчі засади, забезпечення рівності прав, права і свободи, гендерна рівність, країни ЄС.

In the article the legal nature of the constitutional and legal framework for ensuring equal rights and freedoms of women and men in Ukraine is analyzed. The content and significance of the constitutional and legal bases for ensuring gender equality are detailed. The content of the main constitutional provisions in this area is revealed. The list of features of ensuring equality of rights and freedoms of women and men according to the national basic legislation is defined.